REDACŢIUNEA.
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi a următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 237. Braşov, Miercurĭ 25 Octomvrie (7 Noemvrie). 1900.

Hărţuelĭ între Maghiarĭ.

Nu mai încape îndoială, că dintre tóte partidele şi fracţiunile esistente aḑĭ în dieta din Pesta, „partida poporală“ catolică este aceea, care în vederea alegerilor generale dietale, ce se vor face în primăvara anului viitor, desfăşură cea mai viuă activitate în întréga ţéră. Deja la alegerile făcute sub Banffy a câştigat un număr frumos de mandate, aşa că s'a impus în viaţa publică de stat ca un factor politic însemnat, cu organisare şi disciplină internă, care dă de gândit nu numai celor dela guvern, dér şi partidelor din oposiţiă.

Cât timp a fost la guvern Banffy şi clica lui, representanţii din cameră ai acestei partide au combătut cu înverşunare sistemul teroristic creat de Tisza şi luat ca moştenire de Banffy, care l'a dus la cea mai înaltă espresiune a volniciilor şi despotismului, şi când crisa ministerială dela începutul anului 1899 bântuia cu furiă inesprimabilă, membrii din cameră ai partidului poporal au avut şi ei parte însemnată la rĕsturnarea lui Banffy, intrând în coaliţiunea, ce se formase din diferitele grupărĭ ale oposiţiei cu scop de a înlătura pe omul atât de urgisit.

După formarea cabinetului Szell, în care însĕ au rĕmas majoritatea miniştrilor de sub Banffy, partidul poporal spera la început, că un vênt mai lin are sĕ sufle în viitor şi că Szell, fiind şi catolic, va avé o atitudine mai reservată; în loc de intoleranţa antecesorului sĕu va ridica stindardul conciliaţiunei. Dér cei dela conducerea partidei s'au cam înşelat. Curênd şi bine între guvern şi partida poporală s'au manifestat cu nouă putere contrarietăţile şi animosităţile S'a făcut, ce-i drept, o încercare de apropiere când cu serbările jubilare ale catolicismului, sĕrbărĭ aranjate esclusiv de catolicĭ, dér fără succes. Ce succes se şi puté aştepta, când guvernul Szell prin votarea aşa numitului „kanzelparagraf“ îndreptat în contra preoţimei, a dat sĕ se înţelégă, că nicĭ el n'are de gând sĕ 'nóte în ape mai limpeḑĭ.

Lucrurile au rĕmas aşa-dér în văgaşul cel vechiŭ. Mai mult, nicĭ-odată dór' luptele confesionale şi de partid n'au fost mai marĭ ca aḑĭ la Maghiarĭ. Ele bântue pe tótă linia cu furiă nespusă. Agitaţiunile catolicilor maghiarĭ de-oparte şi aţiţările protestanţilor lui Banffy de altă parte, au luat dimensiunĭ atât de însemnate, încât par'că ne-am afla pe timpul Curuţilor şi Lobonţilor. Firesce, cei-ce se bucură mai mult şi-şĭ rîd în pumnĭ, sunt Jidanii.

Lupta acésta şĭ-a aflat însĕ cea mai viuă espresiune în Secuime, unde partida poporală voesce sĕ se organiseze în faţa viitórelor alegerĭ dietale, câştigându-şĭ teren printre Secui. Ea a convocat în comitatul Ciucului mai multe adunărĭ de popor, dér, décă e sĕ se dea deplin credĕmênt oficióselor maghiare, a păţit'o cum nu credea. Deja pe la mijocul lui Octomvrie în congregaţia comitatului Ciuc s'au ridicat vocĭ aspre contra direcţiunei politice a partidului lui Zichy şi a nisuinţelor lui de-a cuceri teren printre Secui. Aşa, unul din membrii adunării a ḑis, că partida poporală „este o plantă strèină, a cărei chemare e sĕ strice pacea confesională“, şi „interesul poporaţiunei comitatului este de a sta unitar pe lângă guvernul liberal“. Viceşpanul comitatului a rĕspuns, că „are cunoscinţă despre nisuinţele reacţionare, dér nu crede sosit timpul de a lua posiţiă contra lor“ şi asigură adunarea, „că îndată-ce va afla de lipsă, se va opune mişcărilor amintite“.

Dér ce se întêmplă? Partida poporală, cum am ḑis, a convocat în Sĕcuime un şir întreg de adunărĭ poporale cu scop de a convinge pe cei chemaţĭ a participa, despre folosul ideilor şi principiilor politice, carĭ le propagă şi susţine. A păţit'o însĕ rĕu. Câte-va din adunărĭ au fost oprite sub diferite pretexte, ér altele au fost făcute imposibile din partea adversarilor ei. In Cason nu s'au putut ţinea adunarea, fiind-că Secuii sumuţaţĭ de combatanţii „liberalismului“, au provocat scandal aşa de mare, încât oratorii „reacţionarĭ“ n'au putut sĕ ajungă la cuvênt.

Acésta nu a descuragiat totuşĭ pe conducĕtorii partidei. Pe Duminecă trecută ei au convocat alte adunărĭ poporale în Sĕcuime, una în Csik-Szt-Marton şi alta în Csik-Szt-György. Scenele dela Cason s'au repetat însĕ şi aicĭ. Grupurĭ de Sĕcui, instigate de adversarii „reacţionarilor“, au înscenat un adevĕrat tărăboiŭ, aşa că oratorii celor din partida poporală n'au putut sĕ-şĭ ţină vorbirile. Ei au fost, pe deasupra, bătuţĭ cu ouĕ clocite şi mulţimea instigată a asaltat tribuna, de unde conducĕtorii partidei poporale numai pe lângă scutul gendarmeriei au putut sĕ scape dinaintea furiei „poporului“, care striga: „Jos popii!“, „se-i scótem din reverendă!“, „trăéscă Szell!“. Tot în acea ḑi după amiaḑĭ era anunţată adunarea de popor în Csik-Menasag. Dér nicĭ acésta nu s'a putut ţiné, fiind-că „poporul“ a eşit în massă la capĕtul comunei spre a ataca pe ce-i ce voiau sĕ între în comună, aşa că cei din partida poporală îngrozindu-se, s'au întors.

Aşa ne spune o scire telegrafică a biroului de corespondenţă din Budapesta, că s'au petrecut lucrurile. Raportul acesta, firesce, e manc, el nu relatéză decât minimul din cele ce se vor fi petrecut Duminecă în numitele localităţĭ din Sĕcuime.

Nu putem sci întru cât scandalurile din Ciuc au fost puse la cale de ómenii guvernului. Din cuvintele citate mai sus ale unuĭ membru din congregaţia comitatului Ciuc şi ale viceşpanului, s'ar puté conchide, că guvernamentalii sĕcui, carĭ se declară aderenţĭ ai „liberalismului,“ îşĭ vĕd periclitate mandatele de deputaţĭ prin acţiunea „partidei poporale“. Şi décă au luat direct şi în faptă posiţiă în contra acestei partide, au făcut'o de sigur în convingerea, că păşirea lor sgomotósă şi puţin onorifică, va întruni consimţĕmêntul tacit al celor dela cârmă.

Ne aducem aminte, cum în primăvara anului curent s'a făcut discusiune în dietă şi asupra conflictelor confesionale între Maghiarĭ. Cu ocasiunea aceea a luat cuvêntul şi ministru-preşedinte Szell şi a ḑis, că confesionalismul trebue eliminat din politică. Drept obiectiv al combaterii sale Coloman Szell a luat chiar „partida poporală“ acusându-o, că prin rĕscolirea certelor confesionale vré sĕ provóce turburărĭ nouĕ.

Cuvintele de atuncĭ ale lui Szell vor fi fost bine notate şi de Sĕcuii din Ciuc, carĭ acum sub devisa: „jos cu reacţiunea“ însceneză scandalurĭ de felul celor dela Cason şi Csik-Szt-Marton.

Dér mai este şi alt-ceva în joc: spiritul de gaşcă, de intrigĭ şi de zizanii, care stăpânesce în mĕsură aşa de mare pe Maghiarĭ, încât am puté ḑice, că el este motorul principal în tóte faptele şi lucrările lor. Acest spirit este reflexul stărilor putrede, carĭ domnesc pretutindenĭ în ţéră şi al cărui efect trebue sĕ-l resimtă acum şi ómenii din sînul lor.

Se spera, că cu Banffy a căḑut vechiul sistem şi că au eşit la ivélă curentele, carĭ voesc sĕ introducă moravurĭ politice mai bune. Dér faptele şi întêmplările dovedesc ḑilnic, că cei îmbĕtrâniţĭ în moravurile şi apucăturile rele, stau încă tot deasupra, conduc şi dirig şi aḑĭ ca şi mai înainte.

In dieta ungară s'a continuat erĭ desbaterea asupra *declaraţiunei moştenitorului de tron.* Intréga şedinţă a fost ocupată de oratorul oposiţional *Polonyi* Geza. El a

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Micul ghebos.

De Jules Claretie.

I.

Intr'una din ḑilele lui Iulie 1830, o luptă sângerósă se petrecea pe stradele Parisului. Cunóscem istoria lui Cain şi Avel, dér acésta totuşĭ nu ne-a făcut sĕ urîm fratricidiul. Glónţele de puşcă fluerau, tunul bubuia, ómenii cădeau.

Garnisóna elveţiană şi garda regéscă s'au refugiat în Louvru, pe care massa de popor l'a asediat. Dér nu voiŭ sĕ fac aicĭ istoriă, ci sĕ vĕ povestesc o micĭ istoriórĕ. Eroul ei este un erou trist, un om mic, urît, desfigurat, c'o ghébă aşa de uriaşă în spate, cum nu avea decât Quasimodo. Mayeux era numele acestui trist erou al meu.

Când isbucni revoluţia, Mayeux se afla tocmai în odaiă. El auḑia de aprópe vaetele răniţilor şi horcăitul muribundilor. El umbla neliniştit în sus şi 'n jos prin odaiă.

— Nenorociţii! Intr'adevĕr, că şĭ-au pierdut minţile, la ce trébă e vĕrsarea acésta de sânge şi de ce aceste omorurĭ? Blastĕmate sĕ fiă revoluţiile astea!

Astfel vorbia în sine Mayeux, dér se gândea tot-odată, cum ar puté sĕ ajute răniţilor. Nu esită mult şi eşi din odaiă şi aşa cu mânile góle, cum era, grăbi pe teatrul luptei. El auḑi sbierătul mulţimei ameţite de gloriă: „A nóstră este învingerea!“ Vedea pe soldaţĭ, cum se refugiază din tóte părţile. Poporul învinse garda elveţiană şi Mayeux sosi tocmai la timp, ca sĕ dea şi el ajutor la ocuparea Louvrului.

Abia însĕ făcù câţĭ-va paşĭ afară din strada în care locuia, când un gardist elveţian, urmărit de un grup de bărbaţĭ, femei şi copii, trecù în fugă pe lângă el. Bietul soldat fugea din tóte puterile, când un glonţ îi pĕtrunse în trup. Mayeux vĕḑù cum bietul rănit se 'nvêrti de câte-va orĭ, ş'apoi căḑù cu faţa pe pavagiŭ. Haita setósă de sânge năvăli la el sĕ-l sfâşie, însĕ Mayeux se opri dinaintea omului, care zăcea nemişcat, póte chiar mort.

Mic şi pipernicit om era Mayeux şi pe lângă acésta şi ghebos şi diform. Punêndu-şĭ braţele lungĭ şi slabe pe pieptul sĕu dogit, ḑise grupului înfuriat:

— Staţĭ! Nu vĕ atingeţĭ de el, nu vĕ las!

Şi acésta energică espresiune a rugărei a impus respect mulţimei turbate. Trupa se opri.

— Lăsaţĭ pe acest om, continuà Mayeux în ton rugător. Pe care dintre voi v'a supĕrat? Aţĭ învins, facă-se acum dér sfîrşit omorului.

— Cine este acest mic bĕtrân? întrebà o femeiă. Pariez, că şi el e royalist!

— Nu! ḑise un copil. El este nenea Mayeux! şi păşi spre ghebos:

— Nu mĕ cunoscĭ, Mayeux? Sunt fiiul micului Pichon, locuim într'o casă cu d-ta; — apoi cu viociune copilăréscă adause: Bună ḑiua, nene Mayeux!

Şi grupa, setósă mai înainte de masacru, isbucni într'un rîs vesel. C'un minut mai înainte tot în acest loc vĕzduhul rĕsuna de urlete de luptă şi de răpăit de puscĭ.

— Nene Mayeux!.... Acesta este dór' nenea Mayeux.... Bună ḑiua, Mayeux! Acesta-i apoi marele vitéz, apĕră pe soldaţii căḑuţĭ.

Mayeux murmurà vesel:

— Voi rîdeţĭ, aşa dér nu-l ve-ţĭ supĕra.

Şi 'ntr'adevĕr, tumultul, după-ce şĭ-a petrecut bine, s'a împrăsciat. Mayeux a dus la locuinţa sa pe rănitul, care în curênd îşĭ reveni şi bâlbăi mulţumite salvatorului sĕu. Mayeux chemà un medic, care nu aflà gravă rana soldatului.

„In timp de o sĕptĕmână se va vindeca“ ḑise medicul.

Intr'adevĕr, că peste opt ḑile gardistul se ridicà. El mulţumi lui Mayeux de bunĕtatea, ce i-a arătat'o, şi accentuà repeţit, că-i va fi recunoscĕtor până la mórte.

— O, crede, nicĭ-odată nu te voiŭ uita! ḑise soldatul la despărţire. Apoi plecà şi Mayeux nu l'a vĕḑut mai mult. Mayeux avea o vorbă:

„Şi ingraţii sunt folositorĭ. Ne învaţă sĕ facem binele desinteresaţĭ“.

II.

Mayeux servia de douĕ-ḑecĭ de anĭ în ministeriul de rĕsboiŭ ca funcţionar inferior.

pentru dragostea frăţéscă, cu care m'aţi sprijinit, m'aţi susţinut, m'aţi întărit în îndeplinirea datorinţelor mele de director. Uitaţi, Vĕ rog, în acest solemn moment de micile miserii, de supĕrările şi póte nedreptăţile, ce Vi-le voiŭ fi făcut în restimpul acesta de 6 anĭ al directoratului meu, şi fiţĭ convinşĭ, că cu voia rĕu nu am făcut nimĕrui dintre D-vóstrĕ, nicĭ cu rea credinţă nu am fost catră nimenĭ. Şi décă totuşĭ am greşit, om sunt şi „nihil humanum a me alienum puto".

Pe cât de dureros mĕ atinge, d-lor colegĭ, acest adio venit prea fără de veste, pe atât de plăcut mĕ atinge fericirea revederii, ce o resimt astădĭ. Ridicat de sórte pe un piedestal cevaşĭ mai înalt decât corpul colegial, din care cu mândriă fac parte. de multe-orĭ îmĭ doriam fericirea celor ce stau mai acioiţĭ de puterea vênturilor, de arşiţa sórelui şi de rĕcéla ploilor ca mine; de multe-orĭ cu durere îmĭ resimţiam singurătatea pe acel piedestal înălţat şi nu odată visam de fericirea reîntórcerei în sînul pacînic frăţesc şi egalitar al colegialităţii neprivilegiate din sînul corpului profesoral. Adĭ dorinţa veche mi-se împlinesce. Vĕ rog iubiţilor colegĭ, reprimiţi-mĕ éraşĭ în cercul d-vóstră amical şi colegial, în care sciu, că voi fi cu mult mai fericit, decât pe piedestalul, pe care îl depăşesc astădĭ, — primiţi-mĕ Vĕ rog şi fiţĭ asiguraţĭ, că şi de adĭ încolo ca profesor, ca şi până adĭ ca director, nu voiŭ părăsi steagul, sub care am luptat şi luptăm cu toţii, steagul, pe care cu litere de aur stă scrisul: *„Şcóla înainte de tóte!"*

Spicuirĭ

din trecutul şi presentul nostru.

Sĕlişte, în Octomvrie 1900.

„Vai *de Sĕliştean* sĕracul!
Indĕrĕt tot dă ca racul!
Nicĭ îi merge, nicĭ se 'ndémnă
Nicĭ îi este tómna, tómnă" ...

In toiul lucrărilor de-a distruge orĭ-ce notă, care caracterisa Sĕliştea-*sat*, involuntar îmĭ reamintesc tabloul Sĕliştei de-acum 15—20 de anĭ şi rĕmân uluit de-atâta transformare séu „progres", décă Vĕ mai convine. In ultimii 2—3 anĭ s'au precipitat atâtea schimbărĭ în comuna nóstră câte nu a vĕdut Sĕliştea de când esistă. Zadarnic mĕ trudesc însĕ ca — din învălmăşala gândurilor ce mĕ neliniştesc — sĕ desprind adevĕratul rost, adevĕrata noimă şi *necesitatea* acestor cheltuelĭ enorme. Şi în sbuciumul acesta sufletesc mĕ cuprinde un dor nebun de *urîta* şi *modesta*, dér *mulţămita* şi *fericita* Sĕlişte de acum 15—20 de anĭ, şi o durerósă duioşiă faţă de *frumósa, moderna,* dér *nefericita* Sĕlişte de adĭ.

Ah, vremurĭ fericite cum aţĭ dispărut! Óre mai întórce-vĕ-veţĭ vre-odată? Unde sunteţĭ voi, feţe zimbitóre şi privirĭ senine, căcĭ adĭ înzadar îmĭ inteţesc privirea sĕ vĕ zăresc? Nu vĕd decât feţe îngândurate, privirĭ îngrijate de greul vieţii, de nesiguranţa dilei de mâne. Unde mai rĕsună adĭ bineţele zimbitóre, pline de dragoste şi isvorîte din inimĭ îndestulite, mulţumite? Unde aţĭ dispărut voi, grupurĭ de femei: bunice, neveste, fete, carĭ cu portul vostru simplu, *dér lucrat de mânile vóstre* şi cu furca 'n brêu, înşirate pe laiţele de dinaintea porţilor, glumind şi povestind împodobiaţĭ atât de artistic stradele încă nepardosite şi casele încă netinciuite? Dér doinele de dragoste şi chiotele de veseliă, cu carĭ Vĕ îmbogăţiaţĭ sĕrăcia şi Vĕ îndulciaţĭ traiul, ce s'au făcut flăcăi? Dér casinele Vóstre de dinaintea porţilor, în carĭ Vĕ reaminteaţĭ fericitele dile ale tinereţelor, în carĭ puneaţĭ lucrurile satului la cale, unde sunt, moşilor?

Adĭ nu numai că tóte acestea nu le mai vĕd, dér şi lăiţile au dispărut! Ce sĕ fiă? Bătaia lui Dumnedeu óre? A venit dór vre-o furtună şi vi-le-a smuls din loc şi v'a fost lene sĕ le puneţĭ ér la loc? Séu *oraşul* Sĕlişte nu le mai îngădue? O fi, căcĭ la oraşe, dĕu, e mare ruşine sĕ şedĭ la pórtă. Acesta e numai obiceiul ţĕranilor proştĭ, ér noi adĭ suntem *orăşenĭ!*.... Unde sunt copiiĭ sburdalnicĭ şi plinĭ de viaţă, carĭ odinióră cu chiotele şi cu tărăboiul ce ţi-l croiau iérna cu săniile, ér vara cu scăldile ridicau satul în slavă? Unde posnaşii de colindătorĭ, carĭ îţĭ umpleau curtea şi casa cu urările lor, ér décă nu le dedeai câte ceva îţĭ luau audul cu huetul şi hăulitul ce ţi-l înscenau? Unde voi, criticĭ ai moravurilor, carĭ la lăsatul postului aprindeaţĭ „odaiţ" pe culmea dealului şi apoi vai de fata, care nu şĭ-a păzit cinstea?... Batjocura ce se punea pe ea, sĕ n'o doresci nimĕrui! Mare şi binefăcĕtor era însĕ efectul! De când nu vĕ tot aştept şi pe voi roiurĭ de secerătorĭ şi secerătóre ca sĕ-mĭ mai mângăiaţĭ sufletul cu melodiósele vóstre cântece, de carĭ înainte vreme sĕ legĕna vĕzduhul! Dér apoi când fiind prea înferbêntaţĭ şi sumeţĭ de cununa vóstră, vĕ mai rĕcoria câte unul — pe furiş — cu câte-o botă de apă după cap?... Rĕsuna satul de ţipete şi chiote! Fericite vremurĭ când mai are omul chef şi de glume! Adĭ tóte acestea îmĭ sună ca o poveste, care s'a petrecut de mult..... de mult... fórte de mult!

Atuncĭ fiă-care di îşĭ avea bucuria sa.

Adĭ nicĭ sĕrbătorile cele mai marĭ nu sunt lipsite de grijĭ serióse. Adĭ ai putea numĕra pe degete familiile, carĭ se bucură de fericirea sĕ pótă întruni toţĭ membrii familiei acasă cel puţin la Crăciun şi la Sf. Pascĭ. Altă-dată nu era vatră familiară, care sĕ nu se bucure de fericirea acésta. La Crăciun şi la Pascĭ tótă suflarea se trăgea la căminul părintesc — orĭ unde ar fi fost — ca dimpreună cu ai sĕi sĕ preamăréscă numele Domnului, care i-a învrednicit cu cele de lipsă, — dimpreună cu ai sĕi sĕ guste bucuria acestor dile. Şi pe orĭ-unde treceai nu vedeai decât feţe senine, din carĭ rîdea bucuria dilei. Şi fiă-care om se simţia fericit, décă te putea prinde sĕ te ducă la casa sa şi sĕ te omenéscă.

Atuncĭ s'a pus temeiul renumelui Sĕliştei — *ospitaliere,* care nu s'a pierdut până în diua de adĭ, — ér nu adĭ, nicĭ erĭ-alaltăerĭ.

Adĭ au umplut lumea bieţii Sĕlişteni; — nicĭ America n'a scăpat de ei, şi aşa fiă-care îşĭ petrece sĕrbătorile pe unde l'a bătut Dumnedeu. Ér cuvêntul bisericei că: „acésta e diua, care a făcut'o Domnul ca sĕ ne bucurăm şi sĕ ne veselim într'ênsa" numai mai tare îi întărîtă dorul şi durerea, reamintindu-i fericitul trecut.

Dér voi sĕracĭ nuntaşĭ!... Citându-mĕ adĭ la voi şi gândindu-mĕ la trecut, dĕu îmĭ pare, că voi numai vĕ jucaţĭ de-a ospĕţul şi glumiţĭ cu fleacul vostru de nuntă. Unde sunt adĭ şireagurile de căruţe, carĭ par' că nu mai aveau sfîrşit?... Unde îndrăsneţii flăcăi, tot unul şi unul, carĭ mergênd călărĭ înaintea şirégului trosnind şi chiuind cât îi ţinea pieptul, conduceau căruţele cum şi pe unde ei voiau?... Unde glumele şi poznele cele fără numĕr, de carĭ hohoteau casele socrilor câte 3 dile şi 3 nopţĭ de-arêndul, căcĭ pe-atuncĭ nuntaşii nu se spurcau numai c'o jumĕtate de di ca adĭ! Nunta era nuntă, nu jucăriă! Păn' la mórte n'o uitai!

Dómne, Dumnedeule, ce scurt timp e în viaţa unui sat 15—20 de anĭ şi totuşĭ — câtă schimbare! Tóte cele înşirate şi-le reamintesc adĭ ómenii ca nisce obiceiurĭ vechĭ... de mult... dintr'un sat c'un cer mai limpede, c'un sóre mai strălucitor, cu plaiurĭ şi livedĭ mai verdĭ, cu feţe mai senine ca cele de astădĭ; dintr'un sat, în care nu vedeai decât 3—4 oficianţĭ cu cămaşa 'n nădragĭ, — încolo numai mândrul nostru port naţional. Ér feciorii, carĭ îi aveau pe la şcolĭ prin strĕinĭ, abia apucau sĕ vină acasă, ca sĕ lapede de pe ei „zdrenţele" şi sĕ îmbrace ciórecii!...

Astădĭ din contră fiă-care zor-nevoiă sĕ se facă „domn", şi décă nu se póte folosi de vre-un prilegiŭ, sĕ duce 'n strĕinĭ câte-va lunĭ şi apoi sĕ 'ntórce „ciufulit" şi schimosit, numai bun de spăriat vrăbiile cu el, — dér pentru aceea „domn".

Bărbaţii încă trécă mérgă, dér când vedĭ pe „lelea Mâia" séu pe „lelea Vuţa" de erĭ-alaltărĭ, întorcêndu-se din cele sate ale României ca „madama Dobitocescu", şi discutând politică, artă, literatură... ce-ţĭ place — şi colea 'ufoiată, înmânuşată, împănată ca un gendarm şi cu obrăzar pe faţă, ér cu umbrela vecînic întinsă — orĭ e umbră, orĭ e sóre, — cu „*mersi*"-ul, „*bonjur*"-ul şi „*pardon*"-ul tot-déuna la îndelete, cu pretenţia de a-i săruta încontinu mânuţele şi a-i aproba tóte înjuraturile la adresa „mitocanilor" şi „mitocancelor" — foştilor sĕi consătenĭ,—atuncĭ, dic, te-apucă tóte năbădăile şi-ţĭ vine sĕ sumuţĭ cânii la ele şi sĕ le scoţĭ din sat, nu alt-ceva.

Inainte vreme aveam „*fete*" frumóse, drăguţe, modeste, ruşinóse. Aveam: Nuţe, Mării, Vete, Chivuţe ş. a. Adĭ fórte puţine ne-au rĕmas de acestea. Avem însĕ: „*domnişóre*" gentile, ca: D-şóra Elisabeta X, domnişóra Marióra Y, Aurelia Z. etc. Atuncĭ îi făceai cu ochiul séu o luai de mână şĭ-o învîrteai la „bréza" cât te ţinea splina şi fata nu „ameţia" nicĭ nu „i-se făcea rĕu", orĭ cât ai fi învîrtit'o.

Adĭ însĕ când o vedĭ îţĭ pare-un cameleon. Unde-o vedĭ cu cârpa de mătasă, ai cărei ciucurĭ îi bat călcâele, cu pieptarul blăsuit cu tóte comediile posibile şi numai c'un singur nasture (ceilalţĭ şi aşa ar fi de prisos), cu care însĕ nu se póte îmbumba, decât după-ce şĭ-a băgat mijlocul în calapodul corsetului, — apoi cu şurţele cele ţigănescĭ şi cu şi mai ţigănescile ii găurite în tótă forma, cu papucĭ de lac, cu ciorapĭ negri pe picior, — dĕu ţi-e şi frică sĕ te apropii de ea. Şi apoi sĕ te pue sfântul sĕ te ducĭ s'o iei de mână şi s'o chiemĭ la joc, înainte de a-ţĭ fi luat coperemêntul de pe scăfârliă şi înainte de a-ţĭ fi declamat numele — că-ţĭ belesce nasul de n'o uiţĭ cât trăescĭ.

Ce privesce jocurile, apoi adĭ jucăm: „vals", „mazurcă", „cuadrile" etc. şi mai rar câte-o „învîrtită". „Bréza", „Hăţegana" şi altele s'au dus, s'au prăpădit ca un cântec bĕtrânesc.

Tot luxul, ce sĕ face adĭ, e o tragere pe sfóră, o amăgire. Mai de mult umblau ómenii noştri îmbrăcaţĭ numai în haine ţesute acasă. Fetele p'atuncĭ nu cunosceau boranjicul jidovesc, nicĭ pachiolul cu decĭ de dungĭ de fir, nicĭ papucii de lac, nicĭ ciorapii de prăvăliă, şi cu tóte acestea *fetele acelea au creat renumele frumseţii femeii şi portului sĕliştenesc, ér nu schimositele de adĭ.* Şi acelea de-atuncĭ ar fi putut face mai uşor luxul de adĭ, fiind-că le tăia cuţitul, le da mâna, aveau din ce, — erau ómenii cu stare pe-atuncĭ. Adĭ vĕdênd un strĕin o fată dela noi gătită „de praznic", ar „ghiciului-o" cel puţin la câte-va mii de fl. avere, şi décă s'ar duce la ea acasă ar vedé, că n'are nicĭ cenuşă 'n vatră. Tot luxul îl pórtă pe conta bucăturei din gură. Totul e lustru, fără nicĭ o basă. Bancnote nouĕ — însĕ false — cărora le lipsesce „stoc"-ul necesar.

Mai înainte lipsia lustrul, dér esista „stocul". Asta e deosebirea. Atuncĭ casa era casă şi masa, masă. Cămerile îndesate; hambarĕle zătonite; pivniţele pline. De aicĭ mulţumirea sufletéscă şi feţele zimbitóre. Adĭ?...

In cămară ca afară
In pivniţă ca 'n uliţă!

(Va urma.)

Literatură.

„Moda Ilustrată" este singurul jurnal de modă românesc, care apare în Bucurescĭ, şi se distinge de multe alte foi de modă streine prin eleganţa ilustraţiunilor şi prin aceea, că aduce tot ce e mai modern şi mai cu şic. Nr. ultim al acestei foi represintă o bogată grupare de toalete, pălăriĭ şi jachete de tot soiul atât pentru dame, cât şi pentru copii. Suplimentul gratuit ce-l aduce în fiă-care numĕr, represintă de astă-dată un tipar în mărime naturală dela un colet modern.

*

Noţiunĭ de Economia Vitelor, preţiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna,* ediţiunea *a treia* cu 137 ilustraţiunĭ şi 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, şi aşa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, raţă, ba merge chiar până la ouă arătând şi acestea cum se păstrézĕ, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscinţă de causă şi fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România şi e aprobat de ministeriul român al cultelor şi instrucţiunei publice pentru scólele şi pentru bibliotecile poporale. Se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu" cu 2 cor. plus 10 banĭ porto.)

VARIETATE.

Porumbeii călĕtorĭ în corespondenţa pe mare. Compania transatlantică a făcut experienţe marĭ cu porumbeii ca coresponenţĭ marinĭ. Cât timp telegraful fără fir nu va puté funcţiona decât pe câţĭ-va kilometri, porumbelul va rămâné cel mai bun mijloc de comunicaţiune între o corabie şi uscat. Un vas sufere un accident în în mijlocul mărei. Ce mare folos ar fi, când un asemenea vas ar puté trimite scire despre starea lui.

Incercările lui Pierre Giffard dela 1895 dĕduse deja resultate bune. Ele arătase, că nisce porumbei bine antrenaţĭ pot străbate 600—700 şi chiar 800 kilometri.

Căpitanul Renard a făcut esperienţe pe o scară mai mare pe vasul „Britania". Columbofilii din Havre îi puseră la disposiţiă 100 de porumbei. Dădură drumu la unii la o distanţă de 50 kil. de cóste. Porumbeii se întórseră acasă de-adreptul. Mai târdiu, pe o vreme furtunósă, dĕdură drumul la 7 porumbei. Dér vêntul fiind violent, bieţi porumbei nu putură lupta multă vreme, întinsĕră aripele şi se lăsară în voia vijeliei. Nu s'a sciut ce s'au făcut şése din aceştĭ porumbĭ. Al şeptelea fù luat, la 500 kil. de insulele Scilly, de o corabie, care trecea prin golful Gasconiei. Cu tot vêntul, unul din porumbei urmà direcţiunea cea bună şi ajunse pe continent. Depeşa trimisă ajunse la destinaţie, dér fórte greu.

Când vasul se afla la 3000 kil. de New-York căpitanul Renard, deşi vremea era mereu rea, se hotărî a da drumul la un porumbel. Acesta pornì fără esitaţiune, dér în loc de a merge spre Havre, porní spre America şi se oprì la 80 mile departe de New-York, în Comecticus. In acest cas porumbelul perdù, cum vedem, simţul direcţiunei, orĭ se luà după direcţiunea vîntului, drept înaintea lui.

La întórcere „Britania" luà cu dênsa 50 porumbei dela New-York. Acestora li-se dĕdù drumu în primele dile de călĕtorie. Ei s'au întors acasă. La 400 kilometri de Havre s'a dat drumul la ultimii porumbei, luaţĭ de aci. Aceştia s'au dus de asemenea acasă, chiar diua aceea orĭ în dilele următóre.

Din aceste experienţe resultă, că un porumb póte face pe mare, în timp obicĭnuit, un drum de 600—1000 kil. Numai va trebui sĕ se atrenese bine animalul, cum se face pentru caii de curse. Experienţa a dovedit în Satele-Unite, că porumbeii sunt susceptibilĭ de ameliorare. Ast-fel un porumbel făcea odată 805 kil. în 36 óre şi era considerat ca iute. Cincĭ anĭ mai târdiu, în urma antrenărei, el făcea aceaşĭ distanţă în 24 óre. Şi de atuncĭ repeziciunea sa a tot crescut. Se citează Lady-Gainsville, care în mai puţin de 14 óre a făcut 1000 kilometri. Porumbelul care a făcut drumul cel mai lung, e cel numit Sadia Iones, care a fost dela Lake-Charles în Luisiana la Filadelfia în 16 dile distanţa fiind de 1950 kilometri.

ULTIME SCIRI.

Viena, 5 Noemvrie. Se telegraféză din Belgrad diarul „Deutsches Volksblatt", că acolo e probabilă o crisă ministerială. Regele Alexandru vrea ca părinţii lui sĕ vie la Belgrad. Regina Dragina, care se află bolnavă, se opune la acésta. S'a trimes un general la ex-regele Milan spre a aranja lucrurile. In aceeaşĭ telegramă se mai spune, că la Belgrad se svonesce chiar, de divorţul între regele Alesandru şi regina Dragina.

Constantinopol, 5 Noemvrie. Aicĭ continuă a se face numeróse arestărĭ de Bulgarĭ venind din Macedonia. La Salonic au fost arestaţĭ patru la sosirea lor, fiind bănuiţĭ de a fi agenţĭ ai comitetului macedonean.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

combătut proiectul din tóte punctele de vedere. La sfîrşitul discursului ḑise, că naţia maghiară nu va ţiné acest proiect de lege nicĭ din causă, că nu se póte pretinde dela nicĭ un Maghiar, ca sĕ nu onoreze în soţia regelui Ungariei pe regina Ungariei. Oratorul a mai ḑis, că archiducele Francisc Ferdinand nu-şĭ va ţiné jurămêntul, ba nicĭ nu trebue sĕ-l ţină, fiind-că orĭ-ce preot póte sĕ-l deslege de el.

Desbaterea a continuat adĭ.

Din Bucovina.

„Deşteptarea“ din Cernăuţĭ aduce amĕnunte interesante despre adunarea, ce s'a ţinut în 30 Octomvrie în Rădăuţĭ, convocată de adversarii partidului poporal naţional, cu scop de a decreta candidatura unei creaturĭ guvernamentale, pentru Curia a cincia în locul d-lui Dr. G. Popovicĭ.

Adunarea însĕ n'a reuşit, graţiă alipirei şi dragostei poporului către candidatul sĕu. Pe când uneltele guvernului carĭ convocaseră adunarea, erau representate înr'un numĕr de batjocură, vr'o 16 inşi între carĭ parte mare Ovrei, pe atuncĭ alegĕtorii românĭ, puterea satelor, — cei mai mulţĭ neînvitaţĭ — au mers în cete falnice la adunare, ca sĕ arate care este, adevĕrata dorinţă a întregului district. Intrând în sală a întrat şi gróza în ósele companiei guvernamentale.

Dér s'a luat refugiu la o apucătură mârşavă. Pe motiv, că vrednicii Românĭ, preoţi, şi popor, n'au fost învitaţĭ, aceştia au fost provocaţĭ sĕ părăséscă sala. Prin isgonirea acésta s'a produs un vifor mare de nemulţămire şi era un vuiet şi un tărăboiŭ numai ca el.

In momentul acela apare la hotelul unde se ţinea adunarea, părintele Pătraş din Frătăuţul-vechiŭ şi printr'o vorbire potrivită linişti pororul mâhnit. Intr'aceea, chiar unii din uneltele guvernului părăsesc adunarea.

In cele din urmă adunarea s'a risipit fără de nicĭ un resultat. Un resultat a avut totuşĭ: s'a dovedit în cel mai strălucit chip, că peste interesele poporului român nu se póte uşor înălţa particularismul inimicilor lui.

Conferinţa învĕţătorilor

rom. gr. or. din districtul Braşovului (protopopiatele Braşov, Bran şi Treiscaune).

Erĭ în 23 Oct., s'a deschis acéstă conferinţă prin d-l comisar consistorial Dr. *V. Saftu*, în sala cea mare a gimnasiului român din loc.

Deschiderii conferinţei i-a premers învocarea Duchului Sfânt şi parastas pentru membrii rĕposaţĭ din conferinţă şi alţĭ binefăcĕtorĭ ai şcólei, sĕvêrşit în biserica Sf. Nicolae din Prund de d-nii: *Ioan Petric*, protop., Dr. *V. Saftu* şi *Iancu Maximilian*, preoţĭ.

Şedinţa I. ($10^1/_2$ – 12 óre a. m.)

Domnul comisar Dr. V. Saftu, după ce bineventéză pe d-nii óspeţĭ *Ioan Petric.*, protop., *Kakujay Karoly* inspector reg. ung. şi *Nic. Soiu*, preot, rostesce cuvêntul de deschidere, în care accentuéză cu deosebită însufleţire mai ales două lucrurĭ principale: a) activitatea laudabilă a conferinţei în cei doi anĭ trecuţĭ şi b) importanţa şi utilitatea limbei materne (române) punêndu-o în strînsă legătură cu importanţa religiunei nóstre ortodoxe pentru némul nostru românesc. Acest cuvênt fù întêmpinat de adunare cu un întreit: „Sĕ trăiéscă!“.

După-ce se esprimă mulţămită protocolară V. Consistor Archidiecesan din Sibiiu, pecum şi I. P. S. archiepiscopului şi metropolitului *Ioan Meţianu*, se constată numĕrul membrilor presenţĭ şi se trece la lecţiunea practică din limba maternă pentru cl. I. primară. Acéstă lecţiune este ţinută de învĕţătorul din Braşov (Tocile) *Ioan Suciu.* Prelegĕtorul, după-ce ocupă în scris celelalte despărţĕminte (an. II, III, IV şi al V) tractéză cu cei din an. I povestea: „*Capra cu trei iedĭ*“. Eliberându-se elevii din sală, se deschide discuţiune liberă asupra lecţiunei, la care iau parte mai mulţĭ membri. In urmă, rĕspunde prelegĕtorul la observările făcute, şi îşĭ face şi comisarul observările sale asupra acestei lecţiunĭ şi conferinţa o ia cu recunoscinţă la cunoscinţă. Cu acestea şedinţa se ridică.

Şedinţa II. ($2^1/_2$—4 óre p. m.)

După deschiderea şedinţei, comisarul pune la ordinea ḑilei cetirea temei: „*Ceva din frumseţile limbei românescĭ*“, lucrată de d-l *I. Toma*, învĕţ. (Herman.) Tema e ascultată cu deosebită atenţiune şi disertantul întêmpinat cu „sĕ trăiéscă“. Deschiḑêndu-se discusiune liberă asupra acestei teme, la care iau parte mai mulţĭ membri, sĕ ia cu plăcere la cunoscinţă lucrarea amintită şi sĕ votéză d-lui disertant mulţămită protocolară.

După-ce se constată numĕrul membrilor presenţĭ, şedinţa se ridică.

SCIRILE ḐILEI.

— 24 Octomvrie v.

Din Buzĕu se comunică, că în comuna Pârscov este acum deplină linişte. Vinerĭ nóptea a fost o ciocnire între o patrulă şi un grup de sătenĭ. Procurorul general Ciocârdia a sosit Sâmbătă după amédĭ la Pârscov, şi a luat conducerea anchetei. Prin statele din apropiere fierberea printre sătenĭ continuă. In Pârscov urméză acum operaţiunile pentru taxare.

— Operaţiunile pentru aplicarea impositului pe ţuică, au început de Sâmbătă şi în judeţul Dâmboviţa. Spiritele sunt agitate şi în unele localităţĭ din acel judeţ, dér nu e de înregistrat nicĭ o turburare.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au mai întrat următórele sume:

a) dela d-l *Damian Popescu*, preot în Ovcea (Bárányos) *6 corone*;

b) **cotisaţiunĭ anuale pe 1900**: D-l *Aprad Kacsinka* din Al-Csill (comit. Aradului) *10 cor.*; d-l Vasilie *Bărbat* învĕţător în Feldióră *1 cor.* Priméscă nobilii binefăcĕtorĭ cele mai vii mulţămite. — Direcţiunea şcólelor.

Keazim-Bey la Sinaia. Erĭ a fost primit în audienţă la castelul Peleş *Keazim-Bey*, ministru plenipotenţiar al Turciei. El a remis Regelui Carol o scrisóre din partea Sultanului ca rĕspuns la scrisórea, care i-s'a fost remis la Yldiz-Kyosc de către d-l Al. Marghiloman.

Papa şi societatea de asigurare. Din Roma se scrie, că o societate mare de asigurare americană a făcut Papei planul ca prin intervenirea Sa sĕ se asigure întreg clerul catolic. Societatea promite Vaticanului în schimb o dividendă sigură. Papa încă n'a rĕspuns acestui ofert, dér anevoie se crede, că se va învoi.

Prima damă doctor în medicină în Ungaria. In 2 l. c. s'a promovat în aula universităţii din Budapesta, în faţa unui public numĕros, d-ra Charlota Steinberger, doctor în medicină. Acéstă damă este cea dintâiŭ, care a absolvat studiile la universitatea din Ungaria. D-şóra Dr. Steinberger ḑilele aceste va merge în strĕinătate pentru a-se dedica studiului gynecologic şi după aceea va face praxa în Budapesta. Nu de géba a ajuns sĕ se jidovéscă atât de mult ţéra celor ce nu se gândesc ḑi şi nópte, decât la maghiarisarea altora, căcĭ s'a dovedit şi cu ocasiunea acésta, că jidancele au început sĕ se ridice mai pe sus de Unguróice.

Defraudare. Din Belgrad se scrie, că cassarul băncei naţionale de acolo, ḑilele aceste şi-a perdut urma, defraudând 150,000 francĭ.

Grindină în Noemvrie. Din Deş se scrie, că Vinerea trecută a căḑut pe acolo grindină. Lucru rar în Noemvrie.

Un fenomen rar. Un ḑiar local din Sepsi-St.-Georgiu publică scirea, că în séra de 31 Octomvrie pe la 8 óre locuitorii acelui oraş au fost martorii ocularĭ ai unui rar fenomen natural. Fiind timpul viforos, o plóiă désă s'a lăsat asupra ţinutului. In partea sud-vestică a orisontului luna din când în când sĕ ascundea şi éräşĭ apărea de după nor; în timpul acesta în partea nord-ostică se puté bine vedé un curcubeu frumos. Dintre colorile curcubeului mai bine erau pronunţate cea rosa şi albastră.

Lucru rar este ca în aceeaşĭ ḑi într'o familiă toţĭ membrii sĕ-şĭ pótă serba ḑiua onomastică. Acésta însĕ o póte face un croitor din Berlin. Capul familiei s'a născut în 27 Octomvrie 1874, soţia tot atuncĭ, ér în 27 Octomvrie a. c. a vĕḑut întâiaşĭ dată lumina ḑilei un fiu al acestor părinţĭ.

Vifore pe Marea-négră. Pe la sfêrşitul sĕptĕmânei trecute nisce vifore cumplite au bântuit pe Marea-négră. 17 corăbii s'au cufundat şi mai mulţĭ de 100 ómenĭ s'au înecat. Şi pe ţĕrmii mărei s'a causat multe pagube prin vifor.

Poporaţiunea Statelor-Unite americane, după noul recensămênt, este de 76,295,220 suflete, ceea-ce arată faţă de anul 1890 un plus de 13,228,464.

Cuvêntul de adio

rostit de directorul **Virgil Oniţiu** către corpul profesoral al şcólelor medii şi superióre gr. or. române din Braşov, în ḑiua de 19 Octomvrie v. cu ocasia anunţării demisiunei sale din postul de director.

— Fine. —

Am indicat în demisiunea mea, cum procederea Eforiei şcolare a fost în casul dat o călcare şi eludare de legĭ, o desconsiderare a drepturilor şi datorinţelor mele de director, o denegare a tradiţiunii de 50 de anĭ în praxa stabilă a Eforiei şcolare. Şi tóte aceste pentru ce? Pentru de a se face un serviciu şcólelor? Invĕţămêntului? Progresului? Pentru de-a salva vr'un principiu etic, ce stă mai presus de tóte? Nu. Nicĭ chiar Eforia şcolară nu ar îndrăsni sĕ susţină acésta Bine, dér atuncĭ pentru-ce s'au făcut tóte acésta?

Eu sciu şi o scim cu toţii pentru-ce: Pentru de a produce impresia, care sĕ ne servéscă de învĕţătură, că *nu* calităţĭ intelectuale şi morale, *nu* cualificaţiunea legală, nu distincţiunea în prestaţiunile nóstre ca profesorĭ, sunt acele mijlóce cu carĭ sĕ credem a ne puté forma un drept la lipsurile împreunate cu postul de profesor, ci umilinţa, servilismul şi temenelele faţă cu detentorii omnipotenţei scolare dela noi.

Nu m'aşĭ considera de demn în ochii mei proprii, décă nu aşĭ fi protestat solemn şi momentan în contra acestui nou program de politică şcolară. Tăcerea ar fi însemnat identificarea mea cu el. Deşi în situaţiune nefavorabilă, — întru cât (din nefericire pentru interesul causei) persóna isbită direct prin conclusul citat al Eforiei şcolare îmĭ este şi cumnat şi astfel reavoinţa şi perversitatea, din care este mai mult séu mai paţin în fie-care om, mĕ va puté cu înlesnire calumnia, că fac cestiune de nemoteniă, — cu tóte aceste, în deplina consciinţă, că apĕr un principiu mare şi nobil, nu am pregetat nicĭ un moment a striga un „quod non“ domnilor dela putere.

Dér un simplu protest, acolo, unde se cer fapte vii, ar fi fost un platonism sec în casul dat, peste care omnipotenţii noştri stăpânitorĭ ar fi trecut zîmbind la ordinea ḑilei. „Lasă-l sĕ protesteze, noi ne mergem calea nóstră înainte!“, acesta era rĕspunsul ce mi-s'ar fi dat.

De aceea nu m'am putut mărgini la un simplu protest, ci am cerut direct intervenţia supremei nóstre autorităţĭ şcolare, pentru-ca se nu se sancţioneze o direcţiune nimicitóre pentru şcólă, care tocmai acum pe faţă şĭ-a afişat programul.

Resultatul intervenţiunei a fost, că autoritatea supremă în genere s'a identificat cu punctul de vedere al Eforiei, şi în loc de a da minimul satisfacţiunei cerute pentru ştirbirea dignităţii postului de director şi pentru periculul multiplu creat şcólelor — prin decisul sĕu adus, a mai redus aprópe la zero un drept esistent de 50 de anĭ al directorului, dreptul de a asista cu vot consultativ la şedinţele Eforiei şcolare.

Peste acest fapt eu ca director al şcólelor, nu am mai putut trece la ordinea ḑilei. Rĕmânerea mea şi mai departe în acest post, la care nicĭ când nu am rêvnit, ar însemna umilirea mea personală, ar însemna denegarea principiilor mele conducĕtóre, ar însemna închinarea steagului, sub cutele căruia m'am luptat timp de 6 anĭ, la picióarele învingĕtóre ale acelora, carĭ conduc spre prăpastiă destinele şcólelor. Ér demisiunea mea este şi rĕmâne un protest viu şi sdrobitor în contra direcţiunei greşite în conducerea afacerilor nóstre şcolare, un protest, care prin puterea sa va contribui nesperat la clarificarea situaţiunei nóstre şcolare şi în consecuenţă la sanarea relelor aparente, singurul scop, pe care l'am avut şi-l am totdéuna în vedere.

Cu aceste, on. corp profesoral şi iubiţilor mei colegĭ, îndeplinindu-mĭ datorinţa până în ultimele consecuenţe pentru salvarea intereselor nóstre şcolare, mĕ adresez către d-vóstrĕ cu cele mai ferbinţĭ cuvinte de mulţumită pentru conlucrarea devotată, pentru încrederea deobligătóre şi

---

Avea plată mică, dér şi acésta îl mulţumia. Nu mai era tînĕr şi în decursul anilor şĭ-a câştigat atâta, încât fără frică de miseriă sĕ aştepte ḑiua în care — cum obicĭnuia el sĕ ḑică — „trebue sĕ-şĭ dea cheia“. Rude nu avea, nicĭ amicĭ. De rudenii l'a despoiat mórtea, ér asupra lipsei amicilor se mângăia cu aceea, că cel puţin n'are inimicĭ.

Mayeux iubia amintirile, deşi ale lui amintirĭ erau triste şi amare. Amărăciunea acésta însĕ îi părea dulce în singurătatea lui şi i-se părea ca o beutură dulce-amară.

Mayeux adeseorĭ îşĭ reamintea un moment jalnic din viaţa lui, în care a suferit forte mult.

— Şi totuşĭ acesta a fost unicul moment, în care am trăit aevea! murmura el mangăindu-se.

Avusese o rudeniă, Madelaine, pe care a iubit'o mult. Dér n'a cutezat sĕ-i spună c'ar dori-o de nevastă.

— M'ar rîde! îşĭ ḑicea, deşi vorbia cu ea ḑilnic.

Madelaine observà, că unchaişul ei este trist adeseorĭ, dér nu putea sĕ afle causa.

Intr'o ḑi Mayeux îşĭ ḑise:

— Madelaine scie, că nu-'s om reu şi că o iubesc. De ce nu m'ar iubi şi ea, biata, care este atât de bună, chiar d'aşĭ fi urît!

S'a îmbrăcat în haină de sĕrbătóre şi grăbi la locuinţa adoratei sale. Aicĭ se opri dinaintea uşei; era palid, tremura şi inima-i bătea aşa de tare, încât părea că-l dóre. Tocmai voia sĕ bată la uşă, când urechia lui fù lovită de sunete, ce veniau dinăuntru. Madelaine şi mamă-sa vorbiau ele de ele.

— Dumneḑeule! ḑicea Madelaine, tu nicĭ nu sci mamă, cat de urît este omul ĕsta. Erĭ l'am privit bine: adevĕrat monstru. Bietul Mayeux!

Madelaine rîdea, ér Mayeux credea, că trebue sĕ móră dinaintea pragului. Işĭ suprimà plânsul, care-i strîngea gâtlejul, şi plecà îndĕrĕt grabnic.

Mergênd pe drum ḑise c'o desperare sĕlbatecă:

— Om prost.... şi tu n'ai sciut? N'ai sciut, că cu urîciunea ta deşteptĭ pretutindenĭ gróză? N'ai sciut, că onórea nu plătesce nimic, décă n'ai şi frumseţă? Ghebos miserabil, întră'n fundul pămêntului!

Astfel jeluindu-se Mayeux ajunse la ţĕrmul Senei. Aicĭ se opri, îşĭ pironi cât-va timp privirea în valurĭ şi apoi sări grabnic în apă.

L'au scos.

Când s'a deşteptat ḑise încet:

— Aşĭ fi fost curênd aşa de fericit! Dér totuşĭ primiţi-mĭ mulţămitele. Póte aşĭ fi pĕcătuit!

Peste câte-va lunĭ Madelaine se mărità după un om bogat. Şi Mayeux fù de faţă. După cununiă rĕmase cât-va timp în genunchĭ, capul şi-l plecà pe mânĭ şi astfel stătù până când a trecut convoiul nuntaşilor.

— Ei, ce va fi Mayeux? îl agrăi cine-va.

— Lasă-l în pace, ḑise altul, lasă-l sĕ se róge.

Mayeux nu se ruga, ci plângea.

(Va urma.)

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţĭ:

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1849—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Téra nóstră“. Descrierea părţilor Ardealului dela Mureş spre miadă-dĭ şi valea Murěşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sěu, atât de călduros apreţiată de întrégа diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sě lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul în sat şi la óste“ Acesta este ritlul unei nouě cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi douě portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

„Reflexiunĭ fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Réthi Laszlo întitulat „Azs olah nyelv és nemzet megalakulása“, ăcrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ.

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Povestea unei coróne de oţel“, *G. Coşbuc*. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor mărețe, prin carĭ a trecut Romănia până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din răsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provědută cu numeróse portrete şi ilustraţiunĭ. Preţ. 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Resboiul pentru neatêrnare, de *George Coşbuc*“, o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă şi atrăgětóre, dér tot-odată şi cea mai eftină între cărţile românescĭ, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8º de *283 pagine* numai 50 cr. (porto 55 cr.).

Istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Welter. Partea I şi II, fiăcarei parte câte cu 50 cr. (cu porto 55 cr.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sěu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sě-şĭ cunóscă ţéra şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

Cărţĭ cu preţurĭ reduse.

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, carĭ se vênd cu preţurĭ reduse, ba chiar *numai pe jumětate, de cum s'au vêndut până acum.*

1) *Lascar Viorescu*, ***O icónă a Moldovei din 1851*** de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră, Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux. Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut până acum, este adĭ numai *2 cor.* (+ 30 banĭ porto.)

2) ***Poesii*** de *Veronica Micle*, regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) ***Poesii complecte*** de Carol *Scrob*, Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

4) ***Instrucţiunea gimnasticei*** în scólele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figurĭ în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învěţătorĭ.

5) ***Originea monedelor*** (a banilor) de *M. C. Suţu*, o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucurescĭ. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) ***Poesii*** de *F. M. Stoenescu*. Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) ***„Vrei sě te iubéscă bărbatul?*** Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice serióse şi fórte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Novembre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	114.80
Renta de coróne ung. 4%	90.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.60
Impr. căil. fer ung. înargint. 4½%	98.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	91 40
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	164.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	97.35
Renta de hârtie austr.	97.—
Renta de aur austr.	114.65
Losurĭ din 1860.	132.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.90
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	664.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	663.75
Napoleondorĭ	19.19
Mărcĭ imperiale germane	117.55
London vista	240.50
Paris vista	95.85
Rente de coróne austr. 4%	98.35
Note italiene	90.85

Cursul pieţei Braşov.

Din 6 Novembre. 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.92	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.75	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.26
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.26
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.75	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

„Gazeta Transilvaniei“ cu numěrul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu şi la Eremias Nepoţiĭ.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.